

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie (DK)

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 46. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540297644896/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

nogen Trøst deri, at andre var ligesaa uheldige som han – Han beklagede Frokenen i sit Hjerte – Men hun kunde heller ingen synderlig Opmuntring have deraf, thi han talte kun nogle afbrudte Ord, beed sig i Fingrene og gik bort, uden at tage Afskeed – Undervejs faldt det ham ind, at det dog var vel at Herr Vögellein havde ladet sine Meubler, og andre Effecter blive tilbage – Endskjønt, sagde han, de seer ikke ud til at være halvparten af det værd, som han har bedraget mig for, saa er det dog noget – Og noget er bedre end intet – Jeg vil gjøre Beslag derpaa – I disse Tanker kom han paa sit Kammer, lod Verten bede op til sig og spurgte ham med en fortræden Mine; hvad han vel meente at det Snauserie kunde være værd, som var der paa Kammeret? – Snauserie? – svarede Verten – Snauserie, min Herre? – – – Dog De vil maaskee kjøbe det – – med et Ord, det er 600 Gylde værd imellem Brødre – Ak! – hvilken Balsam De oser paa min Sjæl, raabte den oplivede Panthakak og omfavnede Verten – Derne, der ikke vidste hvad han skulde tænke ora saa stor en Kjærlighed, forsikrede, for nogenledes at gjengeilde den, at han best maatte vide hvormeget Tøyet var værd, siden han selv havde kjøbt hvert Stykke, og han ikke var den Mand, der pleyede at forkjøbe sig – Saa at det ikke er Herr Vögelleins? – Herr Vögelleins? – Han har aldrig havt andet i mit Huus, end en gammel Kuffert, og den lod han bære bort, da han reyste i Gaar – Jeg lod ham tage den, da han betalte mig for den heele Uge, og jeg desuden havde Sikkerhed nok hos saa honet en Herre, som den han lod blive tilbage –

Intet kunde nu være vissere end Panthakaks Ulykke – Vi vil ikke undersøge, om han i sin første Heede var saa lykkelig at finde nogle nye og ret emphatiske Udtryk, til sin Skjæbne, Jordens Ulyksalighed, Menniskets Ondskab, og frem for alle til Herr Vögellein og de falske Brødre – Men al Heede kjølnes, og han skulde fatte en Beslutning. – Han fandt efter langt hen og her tænkende, at han ligesaavel kunde reyse til Fods, og tage ind i de smaae Verts-Huuse, som saamange andre skikkelige Folk – Han havde endnu et Par Guld-Knapper og en Ring tilovers – Naar han solgte dem, kunde han gjerne naae til Geneve uden at trænge – Der ventede han en frisk Vexsel: Thi han havde allerede besluttet, at reyse til denne mærkværdige Bye, førend han fik den nye Aarsag, den Begjærighed, om mueligt endnu engang at see Broder Vögellein –

Nu begyndte han sin Pilegrims-Gang, og endskjønt uvant dertil i

Begyndelsen, fandt han sig dog efterhaanden bedre og bedre deri; og som den Strøm der bruser ned over Klipperne sagtens meer og meer ligesom den kommer længere fra sit Udspring, saaledes stilledes Panthakaks heftige SindsBevægelser, ligesom han kom længere fra Francfurth – Tilsidst fandt han endog sine gamle Trøste-Grunde igjen – Nu, sagde han triumpherende, nu kan dog ingen som har sine fem Sandser, negte mig at Mennesket er det elendigste, det ondartigste, det falskeste, det giftigste Dyr under Soelen – Han var allerede kommet over de Schweytsiske Grændser, da han en smuk Aften-Stund roent overlod sig til denne smigrende Betragtning – Hans Indbildningskraft blev tilsidst saa ophidset ved de forskjællige Billeder af Bedragerere, af Pedanter af Narre og af Brødre, som vekselsviis bestormede den; at han taled høyt, uden selv at vide hvad – Hvert Trin et nyt Udtraab – en nye Torden-Straale imod Mennesket og Verden – Men mig sagde han skal de dog ikke tiere bedrage! – Han troede naturligviis at være allene – Men en af de Engle, som elske Mennesket; havde været i Nærvarelsen, hørt hvert Ord, besluttede at straffe ham derfor; og lod sig nu pludselig see for ham, i en lille nydelig Franzoises Lignelse – Eller at tale menneskeligere, en ung piquant Brûnette, som kunde have passeret for Venus selv, ifald Venus havde bruune Øyne, lod sig med et see imellem Buskene, uden at Panthakak kunde vide, hvor hun kom fra – Hendes Dragt syntes at sige to Ting: at hun var fransk, og at hun var fattig – Alting var indrettet med Smag, og alting var ikke fire Skilling værd – Men nu var det i en bedrøvelig Uorden – Hendes Coëffure den nydeligste Skæfer-Hat i Verden laae paa Jorden – Det største Haar i Europa fladdrede i naturlige Lokker omkring det viideste Bryst under Soelen, og forsøgte svagt og forgjæves, at skjule det for den nysgjerrige Vandringsmands Øyne, som et sort Fior skulde have skjult, ifald det ikke, som det lod, nyelig havde været revet i Stykker, af et par Hænder, der skjærere end Alabaster og blødere end Persisk Silke, ikke syntes skikkede til slige Voldsomheder – To store lynende Øyne anstillede saa ofte igjentagne Forsøg paa at bryde i Graad, at det skulde have lykket dem, ifald det Fortrin, at græde ikke var de smagtende Blondiner forbeholdet. – De gjorde da, hvad de kunde, og stirrede halv mørke, vilde, snart paa Træerne, snart mod Himmelen og snart mod det svulmende Bryst! – Ha Verden! – brød hun endelig ud – udøs kun al din Gift al din Bitterhed mod en ulyksalig! – Jeg burde have kjendt dig før – Jeg havde Prover

nok af din Ondskab – Men den Bedrager – Ha du Slange! – Basilisk!
– Uhyre! – som jeg opvarmede i min Barm – som jeg elskte høyere
end mig selv – som jeg – – ha du at støde Dolken i mit Bryst, at træde
mig under Fodder, at knuuse mig! – o dersom – – dersom jeg – –
dersom jeg kun kunde – men jeg kunde dog ikke hævne mig og dræ-
be ham – O Himmel du seer min Ulyksalighed – – – min Jammer –
Tag da! – – tag da imod! – –

Her gjorde hun en Bevægelse med en lille Kniv, som hun rev op
af Lommen, ligesom om hun nu vilde udføre det meest fortvivlede,
det grumme Forsæt – En Haandevending kunde have skilt Jorden
ved den deiligste Brunette, hvis ikke den af Naturen omhjertede
Panthakak, der nu desuden havde meer end en Aarsag at være inder-
lig bevæget; havde været hastig nok til at falde hende i Armen, og,
skjønt ikke uden megen Nød, at bemægtige sig det morderiske Ge-
vær – Hun trippede, hun sprang forgjæves i hans stærke Arme –
forgjæves forsøgte hun at vikkle sig løs fra vor Jydske Helt der vel
skulde have holdt ti Franzoiser – Hvem – Hvem er De min Herre? –
Hvad? – raabte hun tilsidst og stampede imod Jorden, og kunde nep-
pe tale af Utaalmodighed – – –

Jeg er et Menniske, Deiligste, som har den sandeste Medynk med
Dem – Et Menniske – – som – – et Menniske – – som – –

Han kunde have sagt, som har faaet noget at see paa, der sætter
hans heele Blod i den behageligste Uorden – Pigen heldede afmæg-
tig, ligesom kjælen Hovedet over hans høyre Arm, og to Kugler af
elastisk Sneec steeg og faldt, med en yndig rasende Heftighed – Hver-
gang de hævede sig syntes de meer og meer at vilde nærme sig til
Panthakaks fortryllede Øyne, der paa deres Side ikke forsømte at
møde dem paa Halv-Veyen – Endelig besindede hun sig, og gjorde et
nyt Forsøg paa at rive sig løs – –

Et Menniske raabte hun er De? – Ha! et Menniske! – Ak at jeg
ulyksaligste ikke heller skulde møde en Tiger! – omfavnes af en
Bjørn! – O i Guder! – De er et Menniske og har ikke dræbt mig selv!
– og vil frelse mit Liv! –

Menniskene ere vist onde – men jeg er en Christen, en Lutheraner
og en Sønder-Jyde – Jeg – –

De er en Lutheraner, siger De, – – – Himlen være lovet! – De er
følgelig ikke catholsk – De er heller ikke født i Normandiet – O! –
men hvad nytter det mig? – mig forlæde? mig ulyksalige? –